

Liten handledning i opponeringens sköna konst

Den här handledningen fungerar som stöd och tipsbank för den kritiska läsning ni ska göra av varandras arbeten. Det finns givetvis flera olika sätt att läsa och vara kritisk till en text, detta är således bara ett vägledande förslag. Denna kan du även använda när du skriver ditt arbete för att få tips om vilka fel du skall undvika.

Börja att läsa igenom arbetet snabbt, sitt med en penna och gör små anmärkningar. Andra gången du läser försöker du aktivt hitta felaktigheter. Läs gärna en tredje och fjärde gång, vid varje läsning brukar man hitta nya saker.

1. Finns det *formaliafel*? D v s har författaren mycket stavfel, konstiga och missvisande rubriker (t e x en rubrik som heter Naturlig urval ovanför en text som handlar om något annat), felaktig sidnumrering, konstiga och missvisande bildtexter etc. Text som beskriver författarens känslor och subjektiva synpunkter kan vara intressant men hör inte hemma i en vetenskaplig rapport (t.ex. ”jag tyckte att det var svårt att hitta hemsidan som vi skulle använda, men Pelle hjälpte mig att hitta den”) Normalt ägnar man inte så mycket tid till att diskutera formaliafel, kanske nämner man det ifall det är iögonfallande konstigheter. Det är bättre att lägga energi på andra saker.
2. Är inledningen och syfte tydliga? Går det som läsare att förstå vad arbetet/undersökningen handlar om? Måste man läsa den flera gånger för att förstå? Ett allvarligt fel är att syftet inte har någon koppling till den undersökning man gjort, d v s i syftet står det en sak men i resultat och slutsatser står det något annat (ett exempel skulle kunna vara följande: Pelle skriver i sitt syfte att han skall undersöka vilken betydelse genetisk drift har på en population, i resultatet har han istället undersökt naturligt urval)
3. Ovanstående gäller även för metod/material. En bra metod/material-del skall vara så tydlig att en annan elev kan förstå hur försöken är uppställda så att hon/han kan göra samma undersökning (och förhoppningsvis få samma resultat).
4. Resultatdelen skall vara tydlig, kortfattad och lätt att förstå. Här får det absolut inte finnas några subjektiva åsikter från författaren. Har man bilder måste man ha bildtexter (t.ex. ”Fig 1. Figuren visar en färgglad guppyhanne”, eller ”Fig 1. Grafen visar hur populationen minskar efter 10:e generationen”). Återigen är det viktigt att det finns en tydlig koppling mellan syfte och resultatet. Syftet skall gå som en röd tråd genom hela arbetet. Förutom bildtexten skall resultatdelen ha en kortfattad text som beskriver resultatet. Man skall absolut inte tolka eller dra några slutsatser av sitt resultat, följaktligen är resultatdelen ganska tråkig att läsa och skriva.
5. Diskussion och slutsatsdelen är ofta den del som är roligast att både läsa och skriva. Här skall resultatet tolkas och återkopplas till syftet. Vad visar din undersökning, hur väljer du att tolka ditt resultat? Under diskussionen är det tillåtet att vara lite mer subjektiv, d v s du har utrymme att göra mer eller mindre rimliga tolkningar av resultatet. Det är viktigt att veta att ju mer du frångår resultatet (t.ex. ”graferna visar att populationen minskar, detta *kan* bero på....”) i din diskussionsdel ju större är risken att opponenter hittar felaktigheter (t.ex. ”i texten säger du att minskningen

beror på , men det finns inget i ditt resultat som visar på detta). Allt i diskussionen som inte har någon koppling till syfte – metod/material – resultat skall anmärkas på!

6. I en vetenskaplig rapport är det viktigt att det framgår vad som är författarens åsikter eller fakta/åsikter från någon annan. Detta innebär att allt som inte författaren har kommit på skall refereras till. T.ex. ”Naturligt urval innebär att vissa egenskaper i populationen gynnas eller missgynnas (Peinerud m.fl. 2002).” eller ”Peinerud m.fl (2002) menar att naturligt urval innebär att vissa egenskaper i populationen gynnas eller missgynnas”. I källförteckningen skall alla källor finnas angivna. Två mycket vanliga fel är att en källa finns i källförteckningen men inte i uppsatsens text och tvärtom, det finns en källangivelse i texten som inte går att hitta i källförteckningen.